

Raadsvoorstel

Burgemeester en wethouders

Jaargang	: 2026
Zaaknummer	: 3700374
Datum	: 28 mei 2026
Onderwerp	: Vaststellen Lokaal Hitteplan: Hittebestendig en gezond Alphen aan den Rijn

Voorstel:

1 Vaststellen van het Lokaal Hitteplan: *Hittebestendig en gezond Alphen aan den Rijn*.

Kerngegevens

Publiekssamenvatting

Het aantal periodes van extreme hitte neemt toe. Veel mensen genieten van de warmte in de zomermaanden, maar hitte kan ook leiden tot negatieve gezondheidseffecten, zoals uitdroging en een hitteberoerte. Om deze gezondheidsproblemen te voorkomen is een lokaal hitteplan gemaakt. Dit plan is een aanvulling op het Nationaal Hitteplan. Het bevat afspraken over lokale samenwerking in het informeren, communiceren en bewustmaken van inwoners over wat te doen tijdens extreem warme dagen. Hierbij is extra aandacht voor de inwoners kwetsbaar zijn voor de negatieve gevolgen van hitte voor hun gezondheid, zoals ouderen 75+, (zeer) jonge kinderen en mensen met een (chronische) ziekte of aandoening. Het lokaal hitteplan is in samenwerking met diverse lokale organisaties gemaakt. Het hitteseizoen in Nederland loopt van mei tot en met september. Het plan wordt in mei 2026 ter besluitvorming aan de Raad voorgelegd en vanaf mei 2026 uitgevoerd.

Inleiding

Op 17 juli 2025 is de motie vreemd *Lokaal Hitteplan* overgenomen door het college. Als uitvoering van deze motie heeft het College op 7 oktober ingestemd met het *Plan van aanpak Lokaal Hitteplan*. Dit besluit en het raadsvoorstel geven invulling aan de motie en het plan van aanpak. Hiermee beschouwd het College de motie vreemd *Lokaal Hitteplan* als afgedaan. Het doel van het Lokaal Hitteplan is enerzijds het beschermen van de gezondheid van hittegevoelige groepen tijdens perioden van extreme hitte. Anderzijds draagt het bij aan het voorkomen en beperken van hitte-gerelateerde gezondheids- en welzijnsproblemen (hittestress) bij alle inwoners. Het bevat gezamenlijk gemaakte afspraken en acties gericht op communicatie en bewustwording. Het Lokaal Hitteplan komt voort uit vastgestelde gemeentelijke visies en beleidskaders in zowel sociaal als

fysieke domein. Hierbij gaat het om het voorkomen van de gezondheidsproblemen (preventie), het beschermen van de gezondheid, het stimuleren van een gezonde leefomgeving en het nemen van klimaatadaptieve maatregelen.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Het Lokaal Hitteplan draagt bij aan het beschermen van de gezondheid, het voorkomen van ziekte en het bevorderen van de zelf- en samenredzaamheid van inwoners tijdens hitteperiodes. We werken samen met diverse betrokken organisaties. Samen informeren we onze inwoners en hun omgeving en maken ze bewuster over wat te doen bij hitte.

Kaders

- Coalitieakkoord 2022 – 2026: Zichtbaar en dichtbij;
- Sociale visie 2025–2035;
- Ruimtelijk–economische koers van Alphen aan den Rijn naar 2040;
- Omgevingsvisie 1.0 Alphen aan den Rijn: “Groene gemeente met lef!”;
- Gezond en Actief Leven Akkoord 2022–2026;
- Lokaal Educatieve Agenda 2025– 2035;
- Duurzaamheidsprogramma (2021–2030) en
- Uitvoeringsprogramma (2026–2030) Klimaatadaptatie en biodiversiteit.

Argumenten

Periodes van hitte

Periodes van hitte treden vaker op. In bebouwde gebieden wordt het warmer dan in het buitengebied doordat versteende oppervlakken, zoals gebouwen en wegen, veel warmte vasthouden en uitstralen.

Negatieve gezondheidseffecten

Veel mensen genieten van de warmte in de zomermaanden, maar hitte kan ook leiden tot negatieve gezondheidseffecten. Aanhoudende hitte kan serieuze gezondheidsklachten veroorzaken, zoals uitdroging en een hitteberoerte. Mensen kunnen door hoge temperaturen en luchtvochtigheid hun lichaamstemperatuur niet meer goed reguleren. Dit noemen we hittestress. In extreme gevallen kan hittestress zelfs leiden tot sterfte.

Ouderen vormen de grootste risicogroep voor hitte–gerelateerde gezondheidsklachten. Met name alleenwonende kwetsbare ouderen. Ook inwoners met een kwetsbare gezondheid, eenzame mensen, zwangeren en (zeer) jonge kinderen lopen verhoogd risico op hittestress. Daarnaast kunnen inwoners die deelnemen aan intensieve buitenactiviteiten of (sport)evenementen negatieve gezondheidseffecten ervaren, bijvoorbeeld door oververhitting of uitdroging. In dit Lokaal Hitteplan richten we ons op de kwetsbare doelgroepen: ouderen 75+, kinderen en mensen met een (chronische) ziekte of aandoening.

Het Lokaal Hitteplan

Het lokaal hitteplan biedt de mogelijkheid om naast het Nationaal Hitteplan van het RIVM, aandacht te besteden aan de specifieke omstandigheden, kwetsbaarheden en behoeften binnen de gemeente Alphen aan den Rijn. Het landelijke plan waarschuwt voor periodes van langdurige

hitte en informeert over voorzorgsmaatregelen. Deze waarschuwing wordt via het Lokaal Hitteplan verder uitgezet in de gemeente.

Het hitteplan helpt de gemeente goed voorbereid te zijn op het hitteseizoen (mei tot en met september). Daarom richt het plan zich op (communicatie) acties en maatregelen voor de bescherming van de gezondheid van inwoners, met name inwoners die kwetsbaar zijn voor de negatieve gevolgen van hitte.

Buiten de scope van dit lokaal hitteplan vallen fysieke maatregelen in de openbare ruimte (zoals schaduwrijke/groene plekken) of maatregelen in woningen of gebouwen. De aanpak voor klimaatadaptieve maatregelen voor de openbare ruimte en gebouwen zijn opgenomen in het Uitvoeringsprogramma 2026–2030 klimaatadaptatie en biodiversiteit.

Doel

Het doel van het Lokaal Hitteplan is enerzijds het beschermen van de gezondheid van hittegevoelige groepen tijdens perioden van extreme hitte. Anderzijds draagt het bij aan het voorkomen en beperken van hitte-gerelateerde gezondheids- en welzijnsproblemen (hittestress) bij alle inwoners.

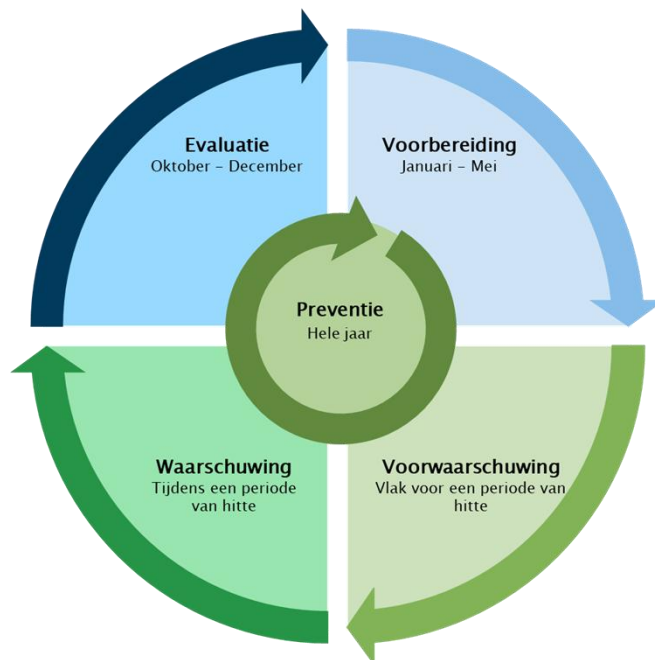
Samenwerking en rollen

Voor het opstellen van het hitteplan heeft de gemeente nauw samengewerkt met de GGD Hollands Midden, GHOR Hollands Midden, het Rode Kruis en de ODMH (de ketenpartners). Zij hebben ook een centrale rol in het hitteplan om het lokale hittenetwerk van organisaties en inwoners zo goed mogelijk te ondersteunen gedurende hitteperiodes.

De gemeente heeft een coördinerende, faciliterende en stimulerende rol in het lokaal hitteplan. Voor de uitvoering werken wij samen met ketenpartners en lokaal actieve organisaties (het hittenetwerk). Dankzij hun nauwe verbinding met de samenleving weten deze organisaties de mensen kwetsbaar voor de gevolgen van hitte het meest doeltreffend te bereiken. Het hittenetwerk krijgt uitnodigingen voor hittebijeenkomsten, en wordt geïnformeerd en gefaciliteerd in welke informatie- en communicatiematerialen te gebruiken zijn wanneer er een periode van hitte aankomt.

De jaarlijkse hittecyclus

Voor de uitvoering van het hitteplan doorlopen wij de jaarlijkse hittecyclus (figuur 1). Deze cyclus onderscheidt vijf verschillende fasen: preventie (hele jaar), voorbereidingsfase (januari – mei), voorwaarschuwingfase (vlak voor een periode van hitte), waarschuwingfase (tijdens een periode van hitte) en de evaluatiefase (oktober – december). Per fase zijn in het Lokaal hitteplan maatregelen vastgelegd. Dit zijn afspraken tussen de gemeente en de ketenpartners en het hittenetwerk.



Figuur 1 – Jaarlijkse hittecyclus

Evaluatie

Het Lokaal Hitteplan wordt voor het eerst uitgevoerd van mei tot en met september 2026. Evaluatie van deze periode vindt aansluitend plaats. Na vaststelling van het Lokaal Hitteplan worden mogelijke aanvullende maatregelen verder verkend en uitgewerkt. Denk daarbij aan extra ondersteuningsacties of in beeld brengen en communiceren over drinkwaterpunten in de buurt. Daarnaast monitoren we het budget voor de maatregelen die we nemen. We houden het College en de Raad jaarlijks op de hoogte van de ontwikkelingen. Dit doen we door na de evaluatie een terugkoppeling te geven over de opbrengsten.

Jaarlijkse bijstelling Lokaal Hitteplan

Na de evaluatie nemen we, in de jaarlijkse bijstelling, mogelijke aanvullende acties en/of maatregelen op in het Lokaal Hitteplan. Bij de bijstelling van het hitteplan houden we rekening met het uitbreiden van doelgroepen, het hittenetwerk en aanvullende bewustwordingsacties. In de eerste bijstelling nemen we de inventarisatie van gekoelde plekken en de uitbreiding van de doelgroepen met dak- en thuislozen mee.

Borging

Het Lokaal Hitteplan is onderdeel van het Uitvoeringsprogramma 2026–2030 Klimaatadaptatie en Biodiversiteit. Dit programma loopt tot 2030. De borging van het plan is een lopend traject en wordt opgepakt door het kernteam hitte. Zo wordt het hitteplan op termijn structureel geborgd binnen de organisatie.

Duurzaamheid

Zie *Beoogd maatschappelijk resultaat*.

Communicatie

In deze fase van het besluitvormingsproces vindt er geen actieve communicatie plaats. Communicatie is wel onderdeel van het Hitteplan en wordt nader uitgewerkt.

Participatie

Om de doelen van het Lokaal Hitteplan te behalen is samenwerking met lokale partners onmisbaar. We hebben partners op twee verschillende manieren betrokken bij het ontwikkelen van het hitteplan. Door middel van het ophalen van wat een organisatie al doet voor of tijdens periodes van hitte (met behulp van een aantal vragen) en door hen uit te nodigen voor de eerste hittebijeenkomst *Hittebestendig en gezond Alphen aan den Rijn* op dinsdag 3 februari 2026.

De vragenlijst en de uitnodiging voor de hittebijeenkomst is breed uitgezet naar vele organisaties, van kinderopvang, scholen, zorg- en welzijnsorganisaties tot woningbouwcorporaties, bibliotheek en dorpsoverleg. De vragenlijst is door 29 mensen ingevuld door 20 verschillende organisaties. Bij de hittebijeenkomst waren 16 mensen van 11 verschillende organisaties aanwezig.

Financiële consequenties

Kosten

We reserveren jaarlijks €10.000 om het hitteplan uit te voeren. Dit geld is bedoeld om de acties in de hittecyclus te ondersteunen en uit te voeren. Hieronder valt:

- bewustwordingscampagnes gericht op kwetsbare groepen;
- coördinatie van acties;
- monitoring en evaluatie van het Lokaal Hitteplan;
- ondersteuning van gerichte maatregelen en samenwerkingsprojecten en
- de organisatie van hittebijeenkomsten.

Benodigde aanpassingen in de openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld aanplant van groen, aanleg van waterpunten zijn hier geen onderdeel van.

Dekking

De benodigde financiële middelen worden betaald vanuit het bestaande structurele Duurzaamheidsprogramma budget (FCL 67230100).

Realisatie

Na het vaststellen van het Lokaal Hitteplan door de Raad, beginnen we met het uitvoeren van het Lokaal Hitteplan om zo voorbereid te zijn op het hitteseizoen van 2026 (mei tot september). Het Lokaal Hitteplan ligt in de eerste raadsvergadering, 28 mei 2026, na de gemeenteraadsverkiezingen ter besluitvorming bij de Raad.

Daarnaast doorloopt de gemeente samen met de ketenpartners en het hittenetwerk jaarlijks de hittecyclus. Bij het ingaan van het Nationaal Hitteplan communiceert de gemeente informatiemateriaal naar het hittenetwerk. In het najaar evalueren we het proces. Acties en taken die door de gemeente worden gedaan, worden opgepakt door het kernteam hitte. Het kernteam hitte bestaat uit de domeinen gezondheid, klimaatadaptatie en communicatie. Het kernteam treedt actief naar buiten voor de samenwerking met domeinen die te maken krijgen met het hitteplan.

Bijlage(n)

- Motie vreemd *Lokaal Hitteplan*

Gewaarmerkte bijlage(n)

- Lokaal Hitteplan: *Hittebestendig en gezond Alphen aan den Rijn*

Burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn,

de secretaris,

de burgemeester,

Besluit

Gemeenteraad

Jaargang	: 2026
Zaaknummer	: 3700374
Datum	: 28 mei 2026
Onderwerp	: Vaststellen Lokaal Hitteplan: Hittebestendig en gezond Alphen aan den Rijn

De raad van Alphen aan den Rijn, gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 31 maart 2026.

besluit:

1 Vaststellen van het Lokaal Hitteplan: *Hittebestendig en gezond Alphen aan den Rijn*.

Gewaarmerkte bijlage(n):

- Lokaal Hitteplan: Hittebestendig en gezond Alphen aan den Rijn

Vastgesteld in de openbare vergadering van 25 juni 2026.

De raad van Alphen aan den Rijn,

de voorzitter,

de griffier,



mr. F.D. (Erik) Heijningen, v drs. J.A.M. Timmerman